

en rik bygd

När utvandringen till Amerika var som störst använde emigranterna smålandsbörsen till att förvara sin värdefulla reskassa i. En stor del av börstillverkningen ägde rum i just Gnosjö, på den tid då den omtalade Gnosjöandan fortfarande var ung.

Hela Gnosjöbygden skulle rentav kunna liknas vid en sådan börs, fylld av klurighet, samarbete och uppfinningsrikedom. Tillsammans har dessa delar skapat den företagsamhet som än idag kännetecknar orten. Öppna börsen, ta del av bygdens guldkorn och låt dig genomsyras av andan!

Gnosjöanda, benämning på företaganda som råder i den småländska kommunen Gnosjö och dess grannkommuner. Egenföretagandet är där en livsform som dominerar samhället, vilket bl.a. innebär att kommunförvaltning, banker och fackföreningar rättar sitt arbetssätt efter företagets. Bygden har en för Sverige unik industrisysselsättning och låg arbetslöshet.

Källa: Nationalencyklopedin

tystnad

Tassande steg av fötter klädda i filtstrumpor och ljudet av fågelsång är det enda som hörs. Inne på nybyggda **Naturum** andas varje springa från de obehandlade träväggarna lugn och stillhet. När naturen flyttar in kan det inte kännas mer på riktigt.

Den moderna utställningslokalen Naturum utgör en vacker entré till nationalparken **Store Mosse**. Här kan såväl nyfikna som entusiaster följa mossens utveckling från istid fram till våra dagar. Takhöga panoramafönster ger en hänförande utsikt över den växt- och djurrika myren där du som törstar efter mer har mil av vandringsled att utforska.

väpnad

Sheriffen fingrar på hölstret och låter blicken sakta glida över den dammiga slätten. Någonstans i närheten, kanske bakom saloonen eller i de snustorra buskarna runt kröken, lurar vildsinta rödskind och cowboys. I Westernstaden **High Chaparral**, ett pistolskott från Gnosjö samhälle, kan krutrök plötsligt fylla luften och klapprande hästhovar bryta den lömska tystnaden. Här vet du aldrig när det smäller - bara *att* det smäller. Förr eller senare.

avkopplad

På **Isabergs golfbana** bryter ljudet från ett klockrent slag tystnaden. Medan solen ännu torkar morgonens dagg från de välansade grässtråna rullar bollen elegant in på green. 36 hål och en naturskön omgivning lockar många golfare till banan på gränsen mellan Gnosjö och Gislaveds kommun. Utbudet stannar dock inte här. I närheten finns även goda möjligheter till vandring, paddling och fiske.

påpälsad

Den nyfallna snön knarrar under pjäxorna. Ivriga skidåkare skyndar mot liften, fulla av förväntan inför dagens första åk. Med sina åtta nedfarter av varierad svårighetsgrad är **Isabergs skidanläggning** Smålands svar på Alperna. Vill du byta branta pister mot flackare terräng erbjuder **Töllstorps fritidsområde** välpreparerade längdskidspår att staka fram i. Om mjölksyran sätter in och tårna är frusna finns i området möjlighet att tina upp sig med både bastubad och rykande hett kaffe.

dåtid

Gnosjöandan är ingen nymodighet. Den tog form redan för hundratals år sedan, när folket började samarbeta för att bättre klara livhanken i det torftiga landskapet. Gnosjöborna kom så småningom på att de kunde utvinna vattenkraft och under 1700- och 1800-talet byggdes vattenhjul längs bäckar och åar. Gnosjöindustrins föregångare hade därmed sett dagens ljus. Arbetarna strävade och slet. De levde ett hårt liv, men klarade sig tack vare flitighet och uppfinningsrikedom. På **Töllstorps Industrimuseum** kan du än idag möta Gnosjöandans barndom och lotsas runt av kunniga guider med andan i blodet.

Den småskaliga tillverkningen utvecklades efter hand. Vattenkraften ersattes av elkraft och små industrier började växa fram i kommunen. **Hylténs Industrimuseum** är ett levande exempel på en av dessa. Här snurrar svarvar från 1930-talet och kontorets räknemaskin kan fortfarande summera dagens affärer. Sedan fabriken slog igen har tiden på Hylténs stått stilla – ett stycke dåtid i vår nutid.

nutid

I Sverige är Gnosjöandan ett välkänt begrepp och sedan 1999 är den även ett registrerat varumärke. Det som började med enkelt samarbete för hundratals år sedan har resulterat i det Gnosjö vi ser idag, en liten kommun med ca 250 tillverkningsföretag. Många av dessa har bara ett fåtal anställda, medan andra har uppemot hundra. Gemensamt för dem alla är ständig inriktning på kvalitet, arbetsamhet, innovation och samarbete. Tack vare denna fokusering har hjulen snurrat för fullt i Gnosjö även då lågkonjunktur rått i Sverige.

Den förmån som Gnosjöandan är för bygden får dock inte tas för given. För att den ska leva vidare och vara en fortsatt tillgång för kommun och företag krävs det att den förvaltas väl. Genom fortlöpande samarbete och satsningar på utbildning och maskinell utrustning arbetar företagen idag för att andan som finns i vår nutid också ska finnas i vår framtid.

Tveka inte att kontakta turistinformationen om du vill veta mer!

Gnosjö turistinformation
Storgatan 8, 335 80 Gnosjö
Tel 0370-33 10 41
Fax 0370-33 10 25
E-post: turism@gnosjo.se
Hemsida: www.gnosjo.se

Mat och övernattnig

Food and accommodation

Haga Vårdshus
Storgatan 16, Hillerstorp
Tel 0370-221 16

Hotell Big Bengt
High Chaparral, Kulltorp
Tel 0370-827 65

St Nabban
Övernattning och konferens
Nissafors
Tel +45(0)336 309 94

Svänö och Lövä
Övernattningsstugor
Nationalparken Store Mosse
Tel 0370-188 99 (hyra)
Tel 0370-228 49 (info)

STF Vandrarhem
Fritidsvägen 6, Gnosjö
Tel 0370-33 11 15, 0704-89 97 13

Kittlakull Vandrarhem
Nationalparken Store Mosse,
Box 18, Hillerstorp
Tel 0370-188 99 (hyra)
Tel 0370-228 49 (info)

Bea i Mo
Barbro Rasmussen, Marieholm
Tel 0370-930 87

Turisthotellet
Långgatan 9, Gnosjö
Tel 0370-911 08

Det finns även ett antal privata stugor
som turistbyrån kan hänvisa till.